

Ministerie van Landbouw,
Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Eerste Kamer
der Staten-Generaal
Kazernestraat 52
2514 CV DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens
en Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/Inv

Ons kenmerk
DGA-PAV / 26560740

Uw kenmerk
170855.03U

Datum 28 maart 2023
Betreft Beantwoording vragen over derogatiebeschikking van de
Nitratrichtlijn en de implementatie van de maatregelen uit het
7^e actieprogramma Nitratrichtlijn

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik u de antwoorden op de vragen van de leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat / Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van de Eerste Kamer over de derogatiebeschikking van de Nitratrichtlijn en de implementatie van de maatregelen uit het 7^e actieprogramma Nitratrichtlijn (kenmerk: 170855.03U; ingezonden 21 februari 2023).

Piet Adema
Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

170855.03U

Ons kenmerk
DGA-PAV / 26560740

1

Kunt u inzicht geven in de consequenties van de Uitvoeringsregeling bufferstroken voor de boeren, bijvoorbeeld in de gebieden Friesland, Noord-Overijssel en de Veenweidegebieden in Zuid-Holland (juist ook in relatie tot hun bedrijfsvoering), maar bijvoorbeeld ook de consequenties voor (boom)kwekers die vanwege het uitbreiden van de bufferzones minder grond beschikbaar hebben voor bebouwing van hun gewassen?

Antwoord

De precieze consequenties van de Uitvoeringsregeling bufferstroken zijn afhankelijk van de specifieke omstandigheden van de landbouwer en hangen onder meer af van het reeds van toepassing zijn van een teeltvrije zone op een bedrijf, of een landbouwer in aanmerking komt voor de afschalingsmogelijkheden zoals bepaald in de Uitvoeringsregeling bufferstroken en of de landbouwer deelneemt aan het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Als een landbouwer op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer al een teeltvrije zone moest aanhouden, dan kan de Uitvoeringsregeling bufferstroken in bepaalde situaties tot gevolg hebben dat een bredere bufferstrook aangehouden moet worden dan voorheen. Op het bredere gedeelte mag dan niet worden bemest en de oppervlakte van deze strook telt – net als de oppervlakte van de teeltvrije zone – niet mee voor de oppervlakte landbouwgrond waarop mest mag worden geplaatst. Wel mag op deze grond een gewas worden geteeld. Het kan ook zijn dat de bufferstrook die op grond van deze uitvoeringsregeling moet worden aangehouden smaller is dan de al verplichte teeltvrije zone. In dat geval dient de bredere teeltvrije zone aangehouden te worden en heeft deze Uitvoeringsregeling bufferstroken geen gevolgen voor de betreffende landbouwer. Landbouwers die deelnemen aan het GLB zijn op grond van de Uitvoeringsregeling GLB 2023 al verplicht om een bufferstrook aan te houden. Ongeveer 80% van de landbouwers neemt deel aan het GLB. Voor deze landbouwers heeft de Uitvoeringsregeling bufferstroken geen extra consequenties.

De Uitvoeringsregeling bufferstroken bevat derhalve geen verbod op het telen van een gewas op de bufferstrook. Voor alle landbouwers, ook landbouwers in de gebieden Friesland, Noord-Overijssel en de Veenweidegebieden in Zuid-Holland en voor (boom)kwekers, geldt dus dat er door de Uitvoeringsregeling bufferstroken geen verandering plaatsvindt in de grond die zij ter beschikking hebben voor de bebouwing van hun gewassen, er geldt alleen een bemestingsverbod.

2

Hoe zal de handhaving op de Uitvoeringsregeling bufferstroken dit jaar plaatsvinden daar pas per 1 januari 2024 een harmonisatieslag zal zijn gemaakt tussen de eisen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, de huidige nationale regelgeving over teeltvrije zones en de eisen voor de bufferstroken vanuit het 7e AP?

Antwoord

In lijn met de inrichting van het toezicht op de teeltvrije zones, is voorzien dat de betrokken waterbeheerders ook toezicht kunnen houden op de naleving van de verplichting tot het aanhouden van bufferstroken op grond van de

Uitvoeringsregeling bufferstroken. Over de invulling van het toezicht op het aanhouden en het niet bemesten van bufferstroken zal op korte termijn overleg plaatsvinden met de betrokken waterbeheerders, ook in het kader van de genoemde harmonisatieslag in de regelgeving.

Daarnaast betekent het verbod op het gebruik van meststoffen op de bufferstroken dat de oppervlakte van de bufferstrook niet meetelt bij de bepaling van de mestplaatsingsruimte van een landbouwbedrijf. Het toezicht op de naleving van mestplaatsingsruimte gaat via het toezicht op de naleving van de gebruiksnormen en ligt bij de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA). Het uitgangspunt bij het bepalen van de oppervlakte bufferstroken en de mestplaatsingsruimte is de feitelijke situatie ter plaatse welke de landbouwer kan opgeven bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Indien de NVWA bij een inspectie constateert dat de feitelijke situatie afwijkt van de gegevens zoals de landbouwer deze gemeld heeft aan RVO, kan bij controle op de gebruiksnormen de mestplaatsingsruimte naar beneden bijgesteld worden.

3

Kunt u meer helderheid geven of er voor de winterteelten voor dit jaar nog een uitzondering wordt gemaakt op de verplichting tot vanggewassen op zand- en lössgrond?

Antwoord

Zoals aangegeven in mijn brief van 20 januari 2023 zal per 1 oktober 2023 een maatregel worden ingevoerd die tot doel heeft het inzaaien van een vanggewas te stimuleren op zand- en lössgrond. Deze maatregel is opgenomen in het 7^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn. De maatregel behelst een korting op de stikstofgebruiksnorm in het volgende jaar wanneer er geen vanggewas is ingezaaid vóór 1 oktober. Omdat het voor winterteelten niet mogelijk is om voor 1 oktober een vanggewas in te zaaien, zal deze korting voor winterteelten niet gelden. De definitieve lijst met teelten die als winterteelt zullen worden aangemerkt zal ik op korte termijn bekendmaken.

4

Is de uitvoerbaarheid van de regeling winterteelten en vanggewassen niet in het geding?

Antwoord

Boeren zullen dit jaar minder rekening kunnen houden met de vanggewasmaatregel in relatie tot het bouwplan en zaai/oogstmoment. Van belang is dat de vanggewasmaatregel geen verplichtende maatregel is en dat er dus geen verplichting tot de teelt van een vanggewas gaat gelden. De maatregel houdt in dat een landbouwer een korting op de stikstofgebruiksnorm krijgt in het volgende jaar, als het vanggewas niet voor 1 oktober is ingezaaid. De maatregel kan daarmee mogelijk (bedrijfseconomische) consequenties hebben, maar is wel praktisch uitvoerbaar.

5

Waarom werd er in de media door boerenorganisaties gezegd dat ze de betreffende bufferstroken moesten omploegen? Waarom was het simpelweg niet

bemesten en bespuiten van de betreffende slootkanten en bufferstroken geen oplossing?

Antwoord

Het is mij onbekend waarom in de media is gezegd dat boeren bufferstroken moesten omploegen. In de communicatie vanuit het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit is steeds aangegeven dat conform de voorwaarde uit de derogatiebeschikking op bufferstroken geen bemesting mag plaatsvinden.

6

Hoe kan voorkomen worden dat sectoren in Nederland eisen stellen waarvan bekend is dat deze juridisch niet haalbaar zijn?

Antwoord

Het is niet te voorkomen dat sectoren eisen stellen en wensen neerleggen, ook ten aanzien van (nieuwe) regelgeving. Sectoren hebben het recht dit kenbaar te maken in onze rechtsstaat. Uiteindelijk bepalen het kabinet en het parlement de wet- en regelgeving waarbij al dan niet rekening gehouden kan worden met deze wensen.

7

Welke activiteiten voert u uit om de onontkoombaarheid van bepaalde kaders van wetgeving bij de sector en de Tweede Kamer goed bekend te maken?

Antwoord

In de brieven aan de Tweede Kamer schets ik de kaders, context en de ontwikkelingen waarbinnen de regelgeving tot stand komt. Deze informatie maak ik daarnaast toegankelijk richting sectoren en bedrijven. Ik organiseer bijvoorbeeld webinars om toelichting te geven op (nieuwe) regelgeving en ik verstrek veel informatie via de website van de RVO.

8

Hoe draagt u zorg voor de rechtsstaat in dit dossier?

Antwoord

Dit doe ik door uitvoering te geven aan Europese richtlijnen en besluiten die volgens de geldende rechtstatelijke procedures tot stand zijn gekomen. Nederland is een lidstaat van de Europese Unie (EU) en als zodanig gehouden uitvoering te geven aan Europese richtlijnen, zoals de Nitraatrichtlijn (Richtlijn 91/676/EEG), die volgens de afgesproken procedures zijn aangenomen. De derogatiebeschikking is een besluit van de Europese Commissie (Uitvoeringsbesluit (EU) 2022/2069) gericht aan Nederland en is gebaseerd op de Nitraatrichtlijn. De derogatiebeschikking is bindende Europese regelgeving waaraan Nederland gehouden is om uitvoering te geven. De maatregel over het aanhouden van bufferstroken is een voorwaarde in de derogatiebeschikking.

9

Hoe draagt het kabinet er voortaan zorg voor dat de voorstellen die op het gebied van stikstof en natuurontwikkeling gedaan worden, passen binnen de kaders van

de rechtsstaat en de internationale rechtsorde, zodat in de toekomst verwarring voor belanghebbenden voorkomen wordt?

Antwoord

Dat doet het kabinet op tal van manieren, bijvoorbeeld door opvolging te geven aan Europese besluitvorming die implementatie behoeft. Zie hierover ook het antwoord op de vorige twee vragen.

10

Bent u het met deze leden eens dat het dempen van sloten zo veel mogelijk voorkomen moet worden? Zo ja, welke maatregelen gaat u daartoe nemen?

Antwoord

Ja, sloten zijn onderdeel van een watersysteem en vervullen belangrijke functies met betrekking tot de aanvoer, de opslag en de afvoer van water. De aanwezigheid van sloten en andersoortige waterlopen, zijnde geen grote rivieren of grote meren, is geborgd in de regelgeving van de verschillende waterschappen. Zij houden toezicht op de aanwezige watergangen. In het geval iemand iets wil veranderen aan deze watergangen (bijvoorbeeld het dempen van sloten) is er toestemming nodig. Elk waterschap heeft hiervoor eigen regels, maar bij de meeste waterschappen is de voorwaarde dat de hoeveelheid oppervlaktewater behouden moet blijven. In geval van droge sloten hebben de meeste waterschappen hier geen regelgeving voor. Ik ben in gesprek met de waterschappen om hier aandacht voor te vragen. In een recent persbericht van de Unie van Waterschappen (7 februari jl.)¹ is nogmaals benadrukt dat een sloot niet zomaar gedempt mag worden.

---

¹ [Kamervragen dempen van sloten - Unie van Waterschappen](#)